

Ocenění na XXIII. Valném shromáždění Učené společnosti České republiky 15. 5. 2017

NOSITELÉ MEDAILE UČENÉ SPOLEČNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY

Učená společnost zřídila Medaili za zásluhy o rozvoj vědy ke svému 10. jubileu (v roce 2004), aby ocenila zejména ty jedince, kteří se zasloužili o rozvoj vědy v ČR. Je to nejvýznamnější ocenění, které Učená společnost uděluje.

Učená společnost České republiky uděluje Medaili Učené společnosti České republiky NUMISMA HONORIS SOCIETATIS SCIENTIARUM BOHEMICAE za zásluhy o rozvoj vědy:

Prof. dr. Zdeňce Hledíkové, CSc.

Zdeňka Hledíková je emeritní profesorkou katedry pomocných věd historických a archivního studia na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde po krátké činnosti v archivních službách působí od r. 1960. V roce 1995 se stala ředitelkou obnoveného Historického ústavu v Římě, který do značné míry uvedla do plného provozu a je třeba upozornit na její nasazení při integraci tohoto pracoviště do struktury humanitně orientovaných vědeckých ústavů mezinárodní vědecké komunity, které disponovaly a disponují nesrovnatelnými možnostmi.

Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy věnovala v rámci svých pedagogických povinností velkou pozornost svým posluchačům a vedla celou řadu nejen prací magisterských, ale i doktorských, z nichž několik v knižní formě se stalo důležitou součástí naší současné medievistiky. Výsledkem této práce je i řada skript a příbuzných pomůcek, které vydala ve spolupráci s dalšími pedagogickými pracovníky katedry, ale i samostatně. Největší význam získala učebnice Dějin správy v českých zemích. Ostatně o vědeckém významu profesorky Hledíkové svědčí vedle vyznamenání papežského stolce i ta okolnost, že při jejích životních jubileích byly vydány dva obsáhlé sborníky prací žáků a kolegů s reprezentativním zastoupením i zahraničních odborníků. Pokud jde o autorčinu vědeckou publikační činnost, je to vedle několika dalších rozsáhlých edic ve spolupráci s kolegy celá řada vědeckých knih a rozprav. Vedle češtiny jde tu ještě o italštinu, němčinu a francouzštinu a to do značné míry. Lze jednoznačně konstatovat, že prof. Zdeňka Hledíková je nejvýznamnějším historikem českých církevních dějin v širokém kontextu obecné české historie druhé poloviny 20. století a počátků století 21., ale bez nadsázky patří k nejvýznačnějším osobnostem této významné historické problematiky v české historiografii vůbec.

RNDr. Janu Květovi, CSc., dr. h. c.

Jan Květ je významnou osobností nejen naší, ale i světové ekologie, zejména rostlinné. Jeho přínos vědě tkví stejnou měrou jak ve vlastní badatelské práci, soustředěné na produkční ekologii rostlin a mokřadů, tak v soustavném úsilí o rozvíjení rostlinné ekofyziologie u nás a o zapojení českých zemí do mezinárodních programů a společností. Vystudoval anatomii a fyziologii rostlin na Biologické fakultě UK v Praze, vědeckou výchovu prošel v Geobotanické laboratoři ČSAV, z níž v roce 1962 vznikl Botanický ústav ČSAV, od roku 1993 AV ČR. V tomto ústavu, postupně

v Průhonicích, Brně a od roku 1973 v hydrobotanickém oddělení v Třeboni, se Jan Květ zaměřil na produkční ekologii rostlin a jejich společenstev, včetně bilancí minerálních živin a vody. Po roce 1989 spoluzakládal Biologickou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, dnešní Přírodovědeckou fakultu, v níž též učí. Vychoval ve svém oboru mnoho zanícených odborníků, ať již v doktorském studiu, magisterském, inženýrském nebo obdobném dřívějším typu studia či ve studiu bakalářském a založil u nás vědeckou školu ekofyziologie mokřadů. V současnosti pracuje na Katedře biologie ekosystémů Přírodovědecké fakulty JU a v Ústavu výzkumu globální změny AV ČR.

Jan Květ své poznatky z ekologických věd uplatňoval při řešení problémů v ochraně přírody a krajiny. Jako poslanec České národní rady v letech 1990-92 se aktivně podílel na tvorbě našeho environmentálního zákonodárství, zejména zákona na ochranu přírody a krajiny a zákona o posuzování vlivu lidských činností na životní prostředí. Za svou činnost získal významné národní i zahraniční pocty a ocenění nejen pro svůj významný přínos české a světové rostlinné ekofyziologii a pro svůj aktivní podíl na ochraně přírody a krajiny v naší zemi, ale též proto, že svou pracovitostí, vědeckým zápalem, tvořivostí, poctivostí, mezinárodní úrovní, kooperativností, zodpovědností a altruismem ovlivnil celou velkou rodinu mladých biologů. Jan Květ je členem Učené společnosti České republiky.

prof. RNDr. Bedřichovi Moldanovi, CSc., dr. h. c..

Bedřich Moldan je významný český vědec v oboru ochrany životního prostředí, který se aktivně věnuje této problematice v široce chápaném kontextu udržitelného rozvoje. V současnosti je zástupcem ředitele Centra pro životní prostředí. Ve své práci se věnoval analytické chemii, atmosférické chemii, biogeochemii, environmentálním vědám, ekonomii, výchově a obecně politice a životnímu prostředí. Svou pozornost zaměřil také na udržitelný rozvoj a jeho indikátory. Je autorem, spoluautorem a editorem stovek odborných a vědeckých článků, kapitol v monografiích a knihách, překladů a edicí. Bedřich Moldan své poznatky, znalosti a zkušenosti z oblasti ochrany životního prostředí, indikátorů udržitelného rozvoje a environmentálních problémů převáděl do účinné environmentální politiky České republiky, ať již jako ministr pro životní prostředí v letech 1989-1991 či v dalších významných funkcích. Bedřich Moldan působil také v četných evropských a světových výborech a organizacích pro otázky životního prostředí. Za svou činnost v oblasti ochrany životního prostředí, ať již výzkumnou, strategickou či organizační, byl oceněn významnými domácími i zahraničními poctami.

NOSITELÉ CEN UČENÉ SPOLEČNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY

Cena Učené společnosti České republiky se uděluje jako ocenění za významný výsledek tvůrčí práce v badatelském nebo cíleném výzkumu osobnostem, které jsou občany České republiky, pracují v České republice a nejsou členy Učené společnosti. Ceny se udílejí v kategorii „vědecký pracovník“, „mladší vědecký pracovník“, „středoškolský student“ a od roku 2009 byly udělovány i ceny pedagogickým pracovníkům, kteří podporují zájem o vědu a výzkum na středních školách, vytvářejí podmínky pro individuální činnost svých studentů a za vynikající působení studentů v soutěžích. Od roku 2015 je tato cena udělována ve spolupráci s Nadačním fondem Neuron a nese název „Společná cena Učené společnosti ČR a Nadačního fondu Neuron.“

Učená společnost České republiky uděluje cenu Učené společnosti České republiky v kategorii *vědecký pracovník*:

**Doc. Mgr. Tomáši Doležalovi, Ph.D.
za ověření nového konceptu sobecké imunity**

Tomáš Doležal je vedoucím Katedry molekulární biologie a genetiky na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity. Udělení ceny bylo pro Tomáše Doležala navrženo jako výraz ocenění jeho vědecké a pedagogické práce. Na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity Tomáš Doležal vytvořil a vede vědecký tým, který odhalil úlohu extracelulárního adenosinu v regulaci energie během imunitní odpovědi, experimentálně ověřil nový teoretický koncept sobecké imunity, a studuje mutagenezi pomocí homologní rekombinace u drozofily. Doc. Tomáš Doležal obhájil jako hlavní řešitel v letech 2006-2015 pět vědeckých projektů, byl garantem 4 výukových kurzů, a pod jeho vedením bylo obhájeno 13 bakalářských prací, a 3 magisterské a doktorské práce.

Učená společnost České republiky uděluje cenu Učené společnosti České republiky v kategorii *mladší vědecký pracovník*:

**PhDr. Kateřině Králové, Ph.D.
za vynikající výsledky výzkumu soudobých evropských dějin a holocaustu,
dosahující mimořádného mezinárodního ohlasu**

Kateřina Králová je historička, zaměřující se na soudobé dějiny Řecka a šíře Balkánu, a to zejména ve vztahu k nacistické okupaci, holocaustu a poválečné Spolkové republice Německo, resp. Československu. Studovala na Univerzitě Karlově a na Philipps Universitāt Marburg, v současné době pracuje na Fakultě sociální věd UK v Praze. Kateřina Králová velmi úspěšně integruje své výzkumné projekty do akademické výuky na pregraduálním i doktorandském stupni a vtahuje tak řadu českých i zahraničních studentů do práce na komparativních výzkumných projektech. Aktuálně obdržela skupinu, kterou vede, velký víceletý výzkumný grant UK pro mezinárodní postgraduální výzkumy.

**MUDr. Miloslavu Kverkovi, Ph.D.
za studie mikrobiomu při chronických onemocněních**

Miloslav Kverka se zaměřil především na interakci komensálních bakterií se slizničním imunitním systémem. Vyzdvihnout je třeba nejen jeho zaujetí pro řešenou problematiku, ale i jeho schopnost realizovat projekty zaváděním a využíváním nových, moderních metod. Miloslav Kverka tak úspěšně rozšířil spektrum technik buněčné a molekulární imunologie v laboratoři, zavedl a využil proteinové mikroereje, v posledních letech pak zavedl a aplikoval analýsu mikrobiomu jak u experimentálních (zvířecích) modelů lidských chorob, tak u pacientů s chronickými chorobami. Byl hlavním řešitelem českých i zahraničních projektů Svými znalostmi a nadšením je schopen získat pro řešenou problematiku zájem mladších spolupracovníků, předává své zkušenosti studentům a mladším členům laboratoře a tím úspěšně buduje vlastní vědeckou školu. Miloslav Kverka dosáhl řady úspěchů. O pracovních úspěších svědčí kromě publikací v renomovaných mezinárodních časopisech a dobré citovanosti také to, že jeho příspěvky byly na základě kvality

poslaných abstraktů opakovaně vybrány k ústní prezentaci na důležitých mezinárodních konferencích. Miloslav Kverka je nejen výborným vědcem, ale i vynikajícím pedagogem. Řadu let přednáší v cyklu přednášek Klinická imunologie studentům Přírodovědecké fakulty UK, v posledních letech tyto přednášky i organizuje.

Učená společnost České republiky uděluje cenu Učené společnosti České republiky v kategorii středoškolský student:

Simoně Buryškové

z Gymnázia Matyáše Lercha v Brně
za studii „Vliv přesnosti kalibrační křivky filmových dozimetrů na výsledky měření klinických plánů v radiční onkologii“

Lukáši Fiedlerovi

z Gymnázia v Českých Budějovicích, Jírovcova
za studii „Padesát odstínů sluněčka východního a pohlavně přenosná choroba“

Matěji Chytrému

ze Střední průmyslové školy chemické v Brně
za studii „Porovnání diversity malakofauny přírodní rezervace U Nového hradu na Blanensku a přilehlé zříceniny“

Alexandru Jankovovi

z Matičního gymnázia v Ostravě
za studii „Basilejský problém“

Janě Kopecké

z Gymnázia Aloise Jiráska v Litomyšli
za studii „Sebranický Orel“

Martinu Mátlovi

z Gymnázia v Brně, tř.kpt. Jaroše
za studii „Identifikace dsRNA mykovirů ve fytopatogenní houbě *Fusarium oxysporum*“

Karině Movsesjan

z Prvního českého gymnázia v Karlových Varech
za studii „Mutace v DNA-opravném proteinu RAD51 a jeho úloha při genomové nestabilitě a vzniku nádorů“

Martinu Orságovi

z Gymnázia ve Vyškově
za studii „Sorpce a desorpce radionuklidů na vybraných površích“

Danielu Pluskalovi

z Gymnázia v Brně-Řečkovících
za studii „Analýza katalytických aminokyselin halogenalkandehalogenázy, luciferázy a jejich rekonstruovaného předka“

Anně Sedláčkové

z Lepařova gymnázia v Jičíně
za studii „Z historie židovského osídlení v Jičíně v letech 1900-1948“

Učená společnost České republiky a Nadační fond Neuron udělují *společnou cenu pro pedagogy:*

Mgr. Petru Šímovi

Petr Šíma vyučuje na Gymnáziu Botičská v Praze. Je znám jako výborný pedagog i odborník, kterého jak vedení školy, tak především studenti oceňují pro velmi nápaditě a inovativně vedenou výuku. Studentům gymnázia se extensivně věnuje i ve svém volném čase. Petr Šíma vnímán jako mimořádná osobnost, kolega, který vždy poradí a pomůže. Také výborně připravuje celou řadu studentů na Biologickou olympiádu (BiO). Dále založil na Gymnáziu Botičská Informační centrum přírodovědných soutěží (ICPS), které podporuje studenty pražských středních škol v přípravě na různé přírodovědné soutěže. Aktivity Petra Šímy však dalece překračují zdi Gymnázia Botičská, neboť se podílí na přírodovědně zaměřené mimoškolní činnosti v celostátním měřítku. Petr Šíma má historii mimořádně úspěšné výchovy biologických talentů. Jeho pedagogické kvality jsou dobře známé i ve vysokoškolském prostředí, jedná se o učitele vyhledávaného pro náslechy vysokoškolských studentů, člena komisí pro státní zkoušky i experta zvaného na oborové semináře.

RNDr. Květě Tůmové

Květa Tůmová vyučuje chemii a biologii na Česko-anglickém gymnáziu v Českých Budějovicích. Celý profesní život se snaží všem svým žákům ukazovat krásy přírodních věd a vzbudit touhu tyto krásy zkoumat. Pro všechny žáky organizuje aktivity, které ukazují využití přírodovědných poznatků v reálném životě – exkurze do různých podniků, zemědělských farem, ale i CERNu a dalších vědeckých institucí. V rámci školy aktivně organizuje přednášky představitelů různých oborů. V průběhu těchto činností mezi žáky vykrystalizují mladí talenti, kteří se scházejí ve školní laboratoři při přípravách na přírodovědné olympiády a další soutěže, kde se výrazně umísťují na předních místech. Rostoucí řada jejích studentů po maturitě pokračuje ve studiu na vysokých školách v ČR i v zahraničí. Květa Tůmová umožňuje studentům vymyslet si svůj vlastní výzkumný úkol, a pokud to jde, realizovat jej ve školní laboratoři. Zároveň hledá pro studenty možnost pracovat v laboratořích pod vedením odborníků.